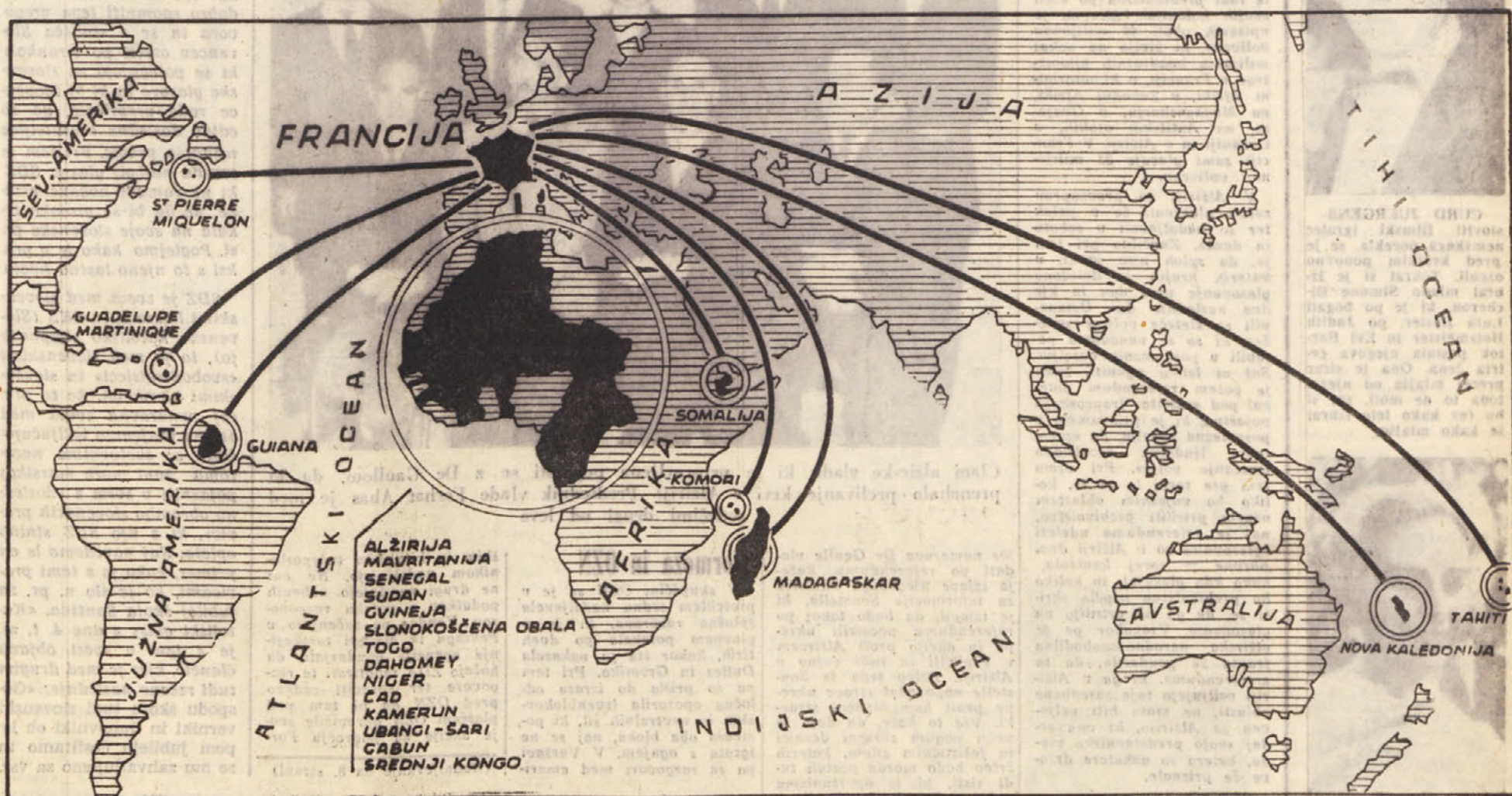

nedeljski Primorski dnevnik

Leto XIV - št. 251 (4076)

TRST, nedelja 28. septembra 1958

Cena 30 lir

Jutri bo v Franciji referendum o novi ustavi, ki daje predsedniku republike skoraj neomejeno oblast, ki jo hoče De Gaulle doseči. Gornji zemljevid nam kaže vse francoske kolonije, ki so raztrgane skoraj po vseh celinah, največ pa jih je v Afriki. V Alžiriji se je referendum začel že v petek, se nadaljeval včeraj in se bo zaključil jutri

V Franciji in v vseh njenih kolonijah glasujejo danes o De Gaullovi ustavi

V Alžiriji so izvajanje referenduma razdelili na tri dni, ker nimajo dovolj vojaštva, da bi »zaščitilo« prebivalstvo - Glavno zanimanje velja za izid v prekomorskih ozemljih

PARIZ, 27. — Jutri bo v Franciji odšlo na volitve 26.531.000 Francozov, ki bodo glasovali o De Gaullovi ustavi. Od teh je 15.210.000 žensk. V Alžiriji so začeli glasovati že v petek ter so nadaljevali v soboto. Jutri bodo glasovali v velikih mestih. V Alžiriji, kjer odo ženske privratarice, je vpisanih 4.222.000 volivcev, od katerih približno 3.300.000 Alžircev. Od 255 volilnih sedežev je 48 določenih samo za alžirske ženske. V prekomorskih ozemljih je vpisanih 15.458.000 volivcev. K temu je treba dodati še 400.000 Francozov, ki živijo v tujini in ki glasujejo pri francoskih konzulatih. V Franciji se ni vpisalo v volilne sezname 1.700.000 polnoletnih.

V Franciji se bodo volitve začele ob 8 zjutraj, končale pa se bodo ob 18 na podežlju, ob 20 v glavnih pokrajinskih središčih, ob 22 pa v večjih mestih in v Parizu. V Franciji bodo izid objavili kmalu po polnočju, dokončni celotni rezultati pa ob 3 zjutraj v ponedeljek.

Kakor rečeno, so v Alžiriji razdelili glasovanje na tri dni, ker drugače francoska vojska ne bi zadostovala, da v enem samem dnevu na vsem alžirskem ozemlju prisili prebivalstvo na glasovanje. Uradno pravilo, da je bilo to potrebno, zato da vojska lahko zaščiti prebivalstvo pred nasiljem upornikov. Doseganje vesti o poteku glasovanja v Alžiriji, ki se je začelo izven glavnih in večjih središč, pravijo, da ni bilo incidentov. Porokajo samo o enem incidentu, ki je vojaški konvoj padel v zasedo 24. septembra zvečer 65 km od kraja Relizane. Bilo je 19 mrtvih in 4 ranjeni. V Alžiriji so ustanovili, leteče volilne sodeže, ki so v spremstvu močnih vojaških kolon prisile v posamezne kraje, kjer so prebivalstvo prisilili, da glasuje. V večjih mestih, kakor je na pr. Alžir, bodo glasovali v nedeljo, ker je tam skoncentrirani največje število Francozov, ki s pomočjo vojaštva lahko ustrahujejo domače prebivalstvo.

Sprito vsega tega nimajo nobenega pomena vse navedbe, ki jih sedaj dajejo ali ki jih bodo dajali pozneje glede udeležbe pri referendumu in glede izida.

Naj omenimo samo, da je eden francoskih fašistov v Alžiriji »Salut Publica«, ki je privratarica izšel sinovi v Alžir, odločno poudarja v svojem uvodniku, da hočejo »integracijo« in da glasovanje za novo ustavo pomeni glasovanje za integracijo. Uvodnik pravi dalje, da vojaštvo enoče več umirata zamani, ter da bi vsaka tajna ali javna pogajanja za avtonomno pomenila izdajstvo. Clankar trdi celo, da uživa integracijo ogromno naklonjenost med muslimanskimi množicami, ki da je mnogo večja od »geslas

čakuje okoli 65 odstotkov pozitivnih odgovorov.

Ustava, za katero bodo Francozi jutri glasovali, je povsem drugačna v primeru z ustavo iz leta 1955 in 1946. Nova ustava daje večjo oblast izvršni oblasti ter vsebuje povsem nove določbe glede izvolitve predsednika republike, glede investituro predsednika vlade in daje tudi v nekaterih primerih možnost, da predsednik republike prevzame vso oblast. Kar se tiče členov, ki so nosilci prekomorskim ozemljem (tj. »Alžirija, Senegal, Gvineja, Srednja Afrika, Srednji Kongo, Kamerun, Gabun, Srednji Kongo, Madagaskar, Komori, Somalija, Avstralija, Nova Kaledonija, Tahiti, Togo, Dahomey, Niger, Čad, Kamerun, Ubangi-Sari, Gabun, Srednji Kongo«).

Ce se lahko reče, da je izid referenduma v Alžiriji že naprej določen, je mnogo bolj živo zanimanje za stališče, ki ga bo zavzelo prebivalstvo v raznih prekomorskih ozemljih. Če bodo glasovali za ustavo, pomeni, da se izrekajo za tako imenovano »skupnost«, o kateri govori nova ustava, kar praktično pomeni, da bodo še dalje ohranili položaj podrejenih ozemelj. Če pa bodo glasovali proti ustavi, bi praktično pomenilo, da hočejo takojšnjo neodvisnost, kakor je De Gaulle ustno objubil, a ni hotel tega napisati v ustavi. Zato jih bo v tem primeru čakala še huda borba. Skoraj gotovo je za sedaj, da se bo Gvineja v ogromni večini izrekla za neodvisnost in ne bomo doma to tudi zahtevali. Značilno je, da je te dni prišel v Pariz guverner tega ozemlja, ki ga je pozval minister za prekomorska ozemlja. Vprašanje je, ali bodo tudi druga ozemlja sledila Gvineji. Najsi bo izid v teh ozemljih kakšen koli, dejstvo je, da o ogromno število tamkajšnjega prebivalstva hoče neodvisnost.

Na splošno so vsi pripravljeni, da je De Gaulle zmagal, da je zagotovljena. Gre samo za to, koliko odstotkov bo glasovalo za njegovo ustavo. O tem se bo vedelo v ponedeljek. Vsa napovedovanja govornika o 60 do 65 odstotkov glasov za novo ustavo. Tudi minister Soustelle je izjavil, da pričakuje okoli 65 odstotkov pozitivnih odgovorov.

Če se lahko reče, da je izid referenduma v Alžiriji že naprej določen, je mnogo bolj živo zanimanje za stališče, ki ga bo zavzelo prebivalstvo v raznih prekomorskih ozemljih. Če bodo glasovali za ustavo, pomeni, da se izrekajo za tako imenovano »skupnost«, o kateri govori nova ustava, kar praktično pomeni, da bodo še dalje ohranili položaj podrejenih ozemelj. Če pa bodo glasovali proti ustavi, bi praktično pomenilo, da hočejo takojšnjo neodvisnost, kakor je De Gaulle ustno objubil, a ni hotel tega napisati v ustavi. Zato jih bo v tem primeru čakala še huda borba. Skoraj gotovo je za sedaj, da se bo Gvineja v ogromni večini izrekla za neodvisnost in ne bomo doma to tudi zahtevali. Značilno je, da je te dni prišel v Pariz guverner tega ozemlja, ki ga je pozval minister za prekomorska ozemlja. Vprašanje je, ali bodo tudi druga ozemlja sledila Gvineji. Najsi bo izid v teh ozemljih kakšen koli, dejstvo je, da o ogromno število tamkajšnjega prebivalstva hoče neodvisnost.

Na splošno so vsi pripravljeni, da je De Gaulle zmagal, da je zagotovljena. Gre samo za to, koliko odstotkov bo glasovalo za njegovo ustavo. O tem se bo vedelo v ponedeljek. Vsa napovedovanja govornika o 60 do 65 odstotkov glasov za novo ustavo. Tudi minister Soustelle je izjavil, da pričakuje okoli 65 odstotkov pozitivnih odgovorov.

kjer je bilo okoli tisoč posod z acetilenom. Eksplozija bombe je povzročila eksplozijo cele vrste posod in sledil je močan požar. Ranjen je bil en deževnik.

Kar se tiče priznanja alžirske vlade, zatrjujejo, da je De Gaulle poslal morskavski vladni not, s katero grozi, da bo prekinil diplomatske odnose s Sovjetsko zvezo, če bo ta priznala alžirsko vlado. V predsedstvu vlade te trditve zanikajo.

Medtem pa poročajo, nocojšnja »Pravda«, da je član prezidije KP SZ, Muftidžev, ki je bil deset dni v Kairu, imel dva razgovora s predstavnik alžirske vlade. V Sovjetski zvezi so organizirali tudi množična zborovanja, na katerih izrekajo solidarnost z Alžirijo in z njeno vlado.

Glasilo sovjetske vlade »Izvestija« píše, da imajo napori francoske reakcije namen potisniti državo na pot, ki je v nasprotju z interesi Francozov in z interesi miru v Evropi.

Članek pravi dalje, da se med kampanjo za novo ustavo poslužujejo raznovrstnih demagoških trditve: obljube obrežovanja in groženj.

Iz New Yorka javljajo, da se je francoski zunanji minister De Merville razgovarjal danes s tajnikom Hamarskjöldom. Govorila sta o vseh vprašanjih, ki so pred skupščino OZN. De Merville se je zagovarjal tudi z Dultesom, in sicer o Damjnm vzhodu.

sv. kampanji, ki jo vodijo

zgovorniki referenduma, imajo izmišljotine in protikomunični napadi vedno važnejše mesto. Vse to ima namen odvrti pozornost Francozov od tega, kar je prava nevarnost, ki grozi Franciji, t. j. nevarnost fašizma, kateremu ustava odpira pot, zaključuje list.

De Gaulle samo z besedami objubil in ni hotel tega napisati v ustavi. Prav ta del ustave so francoski »krajneži« in kolonialisti močno kritizirali. Videlo pa se bo šele po referendumu, kakšno tolačenje bodo uradno dajali vsem tem dočbam, in koliko veljajo De Gaulleove obljube, ter če jih bo sposoben izpolniti.

Po vsej Franciji so odredili nove izredne ukrepe, da preprečijo atentate. Alžirski policija je izvršila množične aretacije med Alžirci. Vendar pa so člani o svobodnega gibanja neumorno na delu in nadaljujejo z atentati. Nocoj je skupina Alžircev naglo privzela pred glavni sedež policije v Rouenu in streljala proti policistom. Ubila sta bila dva policista, štirje pa so bili ranjeni. Ubit je bil tudi en Alžirac, ko so policisti streljali na skupino napadalcev.

Davi pa so Alžirci izvršili atentat v tovarni acetilena v pariškem predmestju. Polotili so velik eksplozivni naboj v skladišču,

V pričakovanju pozitivnih in konstruktivnih sklepov

Letosnje, trinajsto redno zasedanje Generalne skupščine smo pričakovali z velikim upanjem. Sklicano je bilo neposredno po uspehu končnem avgustovskem izrednem zasedanju, na katerem je bila soglasno sprejeta arabska resolucija kot ena od ukrepov, ki jih je Libanon in Jordana in kot začetek za urjenje razmer na Srednjem vzhodu. Vsi so pričakovali, da bo vzdušje izrednega zasedanja naravnost dejstvo, da položaj na Srednjem vzhodu se ni dokončno urejen in da so neresene še številna mednarodna vprašanja, vplivajo na poglavitne predstavljene blokove. Z drugimi besedami, pričakovali so, da bodo ti predstavniki prilagajali svoja stališča potrebam sedanjega razvoja in neha svetovnega javnega mnenja, se pravi za ponovno napetosti, za konstruktivno reševanje razumnih reševanj in za njih spoštovanje reševanja na podlagi nacel Ustanovne listine Združenih narodov in politiki aktivne koeksistence med državami.

Za pa so se v začetku letošnjega rednega zasedanja Generalne skupščine negativne težnje. Te težnje so posledica tega, da so glavne velesile ostale na starih, togo blokovskih stališčih, ker svojih stališč do temeljnih vprašanj niso hoteli spustiti, da bi tribuili Združenih narodov iz politično propagandno obracunavanje, sprotu s potrebami konstruktivnega reševanja tega, ki so se zdaj postavili na pot pri urejanju razmer v svetu.

Tako je spričo takšnega stališča blokove Generalne skupščine tudi začela svojo razcepilna se ob vprašanju predsednika. Zaradi trdovratnega vztrajanja Zdrženih držav Amerike, ki jih je podprla cela vrsta zahodnih držav, je bil za predsednika Generalne skupščine izvoljen človek, ki mu ne zaupa ljudstvo niti v lastni državi in ki sploh ne uživa zaupanja držav na področju, na katerem leži Libanon. Vsičjevanje takšnega kandidata in trdovratno vztrajanje, da zmaga pri volitvah, je v nasprotju z dosedanjim prakso Združenih narodov pri volitvah predsed. Generalne skupščine.

Ze pri začetnih razpravah se je prav tako pokazalo, da Zdržene države se nadalje vztrajajo na togih in nerealističnih stališčih glede zastopstva Kitajske v Združenih narodih. Indijski predlog, da bi to vprašanje na letošnjem zasedanju pretresli in ga pozitivno sklenili, je bil zavrnjen in je bil sprejet ameriški predlog, vendarle z manjšo večino kot lani — da se vprašanje sprejema ljudske republike Kitajske v Združenih narodih odloži še za eno leto. Ta sklep je toliko bolj škodljiv, ker so ga sprejeli v času, ko zaostreje položaja v Tajvanski morški ožini in v zvezi z otokoma Kvevoj in Macu dokazuje, kako nevdružne so razmere glede predstavnosti Kitajske v Združenih narodih, hkrati pa opozarja na resno nevarnost, ki grozi sprico se nadaljnje vztrajne ameriške podpore preživlему Čangkajskovemu režimu.

Na negativne težnje kaže prav tako sklep, naj se na dnevi red Generalne skupščine postavi vprašanje o »položaju na Madžarskem«. Tudi ta sklep dokazuje, koliko bolj jim je do tega, da bi povečali svojo propagando, kakor da bi dejansko skušali pomiriti položaj na svetu in resiti neurejena vprašanja.

Temu je treba dodati še

D. T.

Referendum v Franciji

V pričakovanju Pirove zmage

Aktualni
portreti

CURD JUERGENS
slaviti filmski igralec
nemškega porekla, se je
pred kratkim ponovno
oženil. Tokrat si je iz-
bral mlado Simone Bi-
cheron, ki je po bogati
Lulu Basler, po Judith
Holzmeister in Evi Bar-
tok postala njegova če-
trta žena. Ona je sicer
precej mlajša od njega,
toda to ne moti, saj si
bo čez kako leto izbral
še kako mlajšo.

HELLYET MOURET
je po poklicu maneken-
ka, toda čez nekaj dni
bo žena velikega diri-
genta Herberta von Ka-
rajana. Doslej je Hel-
lyet veliko potovala kot
manekenka tudi Diorje-
ve modne hiše, sedaj
pa bo potovala zato,
ker bo spremljala svo-
jega moža na koncerte
v raznih prestolnicah.

VITTORIO DE SICA
je že dni slavil svojo
srebrno poroko s film-
sko umetnostjo. Oba
njenega uspehov
je vsakakor izreden, to-
da tudi če bi ne bilo
drugačnega uspeha kot je
njegov film »Tatovi ko-
lessi«, bi bilo že dovolj,
saj je bil pred kratkim
v Bruslju ocenjen kot
tretji najboljši film do
danes.

ANNA MARIA PIERANGELI
se namerava zares ločiti
od svojega moža Vica
Damonea. O tem se je
sicer že govorilo. Sedaj
pa kaže, da gre zares.
Zanimivo pri tem pa je,
da jo k temu sili nje-
na mati, ki verjetno ne
pozna starega pregova-
ra »Fra mogile e mari-
to...«

MARLENE DIETRICH
hoče na vsak način osta-
ti še vedno na površju,
pa čeprav ima že lep
kup let na plečih. Se-
daj jo je angžirala a-
meriška družba NBC, za
katero bo neminljivo u-
metnica pela po radiu
in televiziji.

Sedem dni v svetu

Referendum v Franciji

Francoski glasujejo danes o De Gaullovi ustavi. Toda ne samo Francozi, Francoze oblasti so referendum vsilile tudi prebivalstvu po vseh svojih kolonijah. Skupno je vpisanih, okoli 44 milijonov volivcev, ki živijo na nekaj milijonih kvadratnih kilometrov v Franciji, v Ekvatorialni Afriki, v Zahodni Afriki, na Madagaskarju, v Gvajani, na Antilskih otokih, v Oceaniji in v Alžiriji. V Franciji sami glasuje 28 milijonov volivcev.

V Alžiriji so pravzaprav začeli glasovati že v petek ter so nadaljevali v soboto in danes. Značilno pri tem je, da sploh niso javili, v katerih krajih je določeno glasovanje prvi dan in kje dva naslednja dni. Ustanovili so »letice« volilne sekcije, ki so se nenadoma pojavile v posameznih naseljih. Saj ni lahko uganiti, kako je potem referendum potekal pod zasedbo francoske vojske, ki je prihrumelo v posamezna naselja, da zagnatost ljudstvu vsobodno izražanje volje. Pri vsem tem, pre torej je za to, koliko bo vojaškim oblastem uspelo prisiliti prebivalstvo, naj se referendumu udeleži (glasovnice so v Alžiriji dvobarvne — torej kontrola, kako kdo glasuje), in koliko bo prebivalstvu uspelo skriti se, da ga ne prisilijo na glasovanje. Tvekanje pa je, da referendum ne bo odločilno, ampak da bo »fronta« se poudarila, da ta referendum, ki ga v Alžiriji vsiljuje tuje zasedbene oblasti, ne more biti veljaven za Alžirijo, ki ima sedaj svojo predstavniško vlado, katero so nekatere države že priznale.

Na splošno so politični opazovalci mnenja, da bo De Gaulle uspel dobiti okoli 60 odstotkov glasov za njegovo ustavo, kar bi v takem primeru pomenilo majhno, sileparijami doseženo večino.

Francoško prebivalstvo bo torej v glavnem je dalje razdeljeno približno na dve polovici. Saj tudi med tistimi, ki se izrekajo za De Gaullovo ustavo, prevladuje nagnjenost, da glasujejo le zaradi tega, da se izognejo hujšemu. De Gaulle in njegovi pristaši se hoče, da Francija preživi nevarnem svetu, v katerem živimo.

V novi ustavi je glavno jedro predsednik republike. Ta imenuje ministrskega predsednika, vendar pa mora njegovo politiko odobriti parlament. Predsednik sklepa mednarodne pogodbe, imenuje civilne in vojaške funkcionarje, je poveljnik oboroženih sil, obrne se lahko na ustavni svet glede ustavnosti zakonov, v primeru izrednih dogodkov lahko prevzame vso izvršilno in zakonodajno oblast.

Oblast skupščine pa bo zelo omejena v primeru z doseganju. Odslej bo mnogo tega zrušiti neko vlado in to še posebej, ker ima predsednik republike oblast, da lahko sam vlado razpusti. Tudi zakonodajno področje je za skupščino zelo omejeno.

Kampanja za referendum se je v glavnem vrtila okoli upravanja, ali naj volivci imenujejo zaupanje v De Gaulle ali ne. Kajti ustava je nalašč prirojena tako, da De Gaulle postane predsednik republike in s tem diktator Francije. Po odobritvi ustave bodo razpisali nove volitve, glede katerih pa vlada še ni določila volilnega sistema. Tudi ta bo prav gotovo prirojena po De Gaullovi želji. Na vsak način bo obstoj pete republike v veliki meri odvisen od tega, kako bo reševala alžirsko vprašanje in sploh nadaljnje odnose do kolonij, ki vedno odločneje zahtevajo neodvisnost.

S kakšno demokracijo...

Člani alžirske vlade, ki je pripravljena pogajati se z De Gaulleom, da bi prenehalo prelivanje krvi v Alžiriji. Predsednik vlade Ferhat Abbas je med sedečimi drugi od leve

Formoza in OZN

V skupščini OZN se je v preteklem tednu nadaljevala splošna razprava, ki je v glavnem potekala po dveh tih, kakor sta ju nazakala Dulles in Gromiko. Pri tem pa so prišla do izraza odločna opozorila izvenblokovskih in nevtralnih sil, ki pozivajo oba bloka, naj se ne igrajo z ognjem. V Varšavi pa se razgovori med ameri-

škimi in kitajskimi veleposlanikom nadaljujejo. Ne eni drugi ne dajejo nobenih podatkov o poteku razgovorov. Vendar pa začenjajo v Pekingu in Moskvi tamkajšnje agencije poudarjati, da hočejo ZDA sabotirati te razgovore ter spraviti zadevo pred OZN, da bi tam pod plaščem OZN opravile svoje akcije na področju For-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Alžirci

vedno pripravljeni
na pogajanja

Predsednik alžirske vlade Ferhat Abbas je na svoji tiskovni konferenci v petek izjavil, da so Alžirci vedno pripravljeni na pogajanja s Francozi, vendar pa se ne bodo podali na pogajanja, dokler ne bodo priznali njihove pravice do neodvisnosti. Ferhat Abbas je dalje navedel, da sledijo točke, ki jih Alžirija zahteva od francoske vlade: 1. Neodvisna Alžirija bi nudila vse jamstva vsem državljanom, vključno Francozom in tujcem, ki želijo tam ostati. 2. S Francijo bi se lahko uveljavili dobri odnosi na podlagi medsebojnega spoštovanja suverenosti. 3. Med sedanjo vojno v Alžiriji so Alžirci spoznali, da se izvajajo zedevni ženeški dogovori. 4. Alžirska vlada je naklonjena severnoafriški federaciji s Tunizijo in Marokom. 5. Alžirska vlada poziva vse ljudi in narode, naj se pridružijo Alžiriji pri njihovih prizadevanjih, da se konča krvava kolonialna vojna.

Toda vsa ta dobra volja Alžircev je do sedaj vedno naletela na gluha ušesa v Franciji. Zato so Alžirci odločili nadaljevati svoj borbo tako v Alžiriji kakor v Franciji, kakor so jasno pokazali s svojim atentatom na svojega najhujšega sovražnika Soustella. Pratekili tedaj pa so pripravili atentat na Eiffelov stolp v Parizu, ki pa se ni posrečil.

Pri današnjem referendumu, ki skoraj že zagotavlja zmago De Gaulle, je torej zanimanje v tem, kakšno večino bo De Gaulle uspel dobiti, in še posebej v tem, kaj bo potem. Od tega potem bo odvisno, ali se bo Francija spet postavila na noge, ali pa bo še dalje drevela v prepad, v katerega jo žene njena okorela kolonialna miselnost, katere se niti De Gaulle noče otresti...

MORNARICA SE ŠE VEDNO UPIRA NAVALU LETALSTVA

«Čezoceanski izlet» za 30.000 lir

Načrt za »demokratizacijo« potniškega prometa med ZDA in Evropo

Ze takoj po končani drugi svetovni vojni se je začelo oglašati teza, da bo letalstvo kmalu izpodrinilo mornarico in mnogi so ji zato že pisali nekrologe, vsem ko so drznejši konstruktorji prihajali na dan že z načrti letal, ki naj bi opravljala tudi tovrstni promet čez oceane. Človek nima časa za počasno vožnjo, so dejali, ker čas je zlato. Pri tem so jim prišli prav tudi podatki, ki so neizpodbitno dokazovali nesvarno merno večje naraščanje letalskega potniškega prometa. To ni bilo nič čudnega, ker so veliko ameriških vojaških letal, predvsem težkih bombardnikov, spremenili v potniška letala.

Ce bi človek sledil letem podatkom, bi jim bil že verjel in kriza, ki jo trenutno preživlja mornarica, bi jim skoraj dala še zadnji adut. Vemo namreč, da je danes v raznih pristaniščih v svetu na tisoče ladij, po katerih se podijo miši in podgane in ki čakajo na »boljše čase«. Za trenutno krizo je več razlogov: ameriška recesija na pr. in pa nagla gradnja ladij po vojni, saj so bile vse ladje delnice v svetu (seveda razen naših) ves povojni čas pod polno paro. Toda tu moramo takoj dodati, da letarstvo neuporabljene in torej ne v mešane ladje, ne pa potniške, ki jih je še ved-

no premalo in ki jim strokovnjaki za potniški promet napovedujejo še veličnansko vlogo. Tega mnenja je tudi nekaj podjetnejših Američanov, ki se letovala gradnje velikih letal, ki bi vsaj za nekaj let mogli zavrti naglo naraščanje letalskega prometa.

Preden spregovorimo o teh načrtih, si bomo v dveh, treh stavkih ogledali zgodovino potniških ladij v zadnjem stoletju, kar nam bo služilo za oceno tega, kar so se ladje na paro komaj le uveljavile, je Angležju Isambardu Kingdomu Brunelu šinila v glavo misel, da bi zgradil za tedanje pojnost velikansko ladjo z nosilnostjo 27.000 ton. Ladja s toliko tonazlo je še danes omembe vredna, za tedanje pojme, ko je najbolj velika ladja »Britannia« imela komaj 3000 ton pa je bila še preveč drzna zamisel in Brunelovemu velikemu »Leviathanu« sreča zares ni bila mila. Brunel je s to ladjo hotel uničiti konkurenco družbo »Samuel Cunard Ltd«, dejansko pa je pro padla njegova družba »Great Western Ltd« in z njo tudi on. Ladjo so dolgo gradili in tik pred splavitvijo, splavitev »Leviathan« odgodili, ker se je konstruktor Brunel bal, da bodo valovi po plavili množico, ki je hotela splavitvi prisostovati. »Leviathan« je nato spremenila ime v »Great Eastern«

in nekaj let plula po morjih, seveda v škodo družbe, ker ni mogla kriti lastnih stroškov. Končno je še našedla na irski obali in čez nekaj let so jo uporabili za staro železo.

Pedeset let je bilo potrebnih preden so ladje delnice spustile v morje ladjo, ki bi jo po velikosti prekašala nesrečni Brunelov polizpus. Prvi so bili Nemci, ki so 1904 spustili v morje prekoceansko ladjo »Kaiser Wilhelm II.« s 27 tisoč tonami in z brzino 24 vozlov na uro. Tri leta pozneje jo je prekosila »Mauretania« s 30.000 tonami in 26 vozli na uro. Prva ladja, ki je presegla 50.000 ton, je bila nemška ladja »Imperator« iz leta 1912, dve leti pozneje pa je žalostno končal »Titanic«.

Italija se je v vrsti velikih ladij pojavila s svojimi ladjami »Giulio Cesare«, »Dulio«, »Roma«, »Augustus« in drugimi šele po prvi svetovni vojni. Leta 1926 pa se je Francija pokazala s svojim velikom alio de France s 44.500 tonami, ki ga je nemški »Bremer« s 31.650 tonami kmalu nato prekosil italijanski »Rex« z enako tonazlo, ki je žalostno končal v bližini Koprakmalu pred koncem druge svetovne vojne. »Rex« je sledila francoska ladja »Normandie« s 83.000 ton, 1934, leta pa je prišla na vrsto angleška »Queen Mary« s 81.000 tonami in nato še »Queen Elizabeth« s 83.670 tonami, ki je še vedno največja ladja na svetu.

Zadnja vojna je vrsto teh ladij — velikih napravila pod vodo ali jih močno poškodovala in po drugi svetovni vojni so dostle največje ladje zgradili Američani — »United States« s 83.330 tonami, dočim grade Francozi 85.000-tonsko »France«, največja italijanska tovorna ladja pa bo 33.000-tonski »Leonardo da Vinci«.

Sedaj preidimo na prej omenjene načrte podjetnih Američanov.

Paul Champman je pred leti predložil gradnjo 10500-tonske potniške ladje, ki naj bi razvila brzino 34 vozlov na uro in imela prostora za 10.000 potnikov. Ta njegov načrt je bil tudi za ameriške pojme preveč drzen, zato so njegovi načrti padli v vodo. Lastnik vrste ameriških hotelov G. Cantor pa se ni dal kar tako ugnati. Prevzel je Champmanovo zamisel in izdelal načrt za gradnjo dveh velikih ladij od 90.000 ton. Ladji bi se imenovali »Good Will« in »Peace« in bi mogli sprejeti na krov vsaka po 6000 potnikov.

Zamisel tega drznega Američana temelji na slededem dejstvu: potniške ladje so po navadi zelo razkošne. Ustrezno s tem so visoki tudi potniški stroški, ki jih

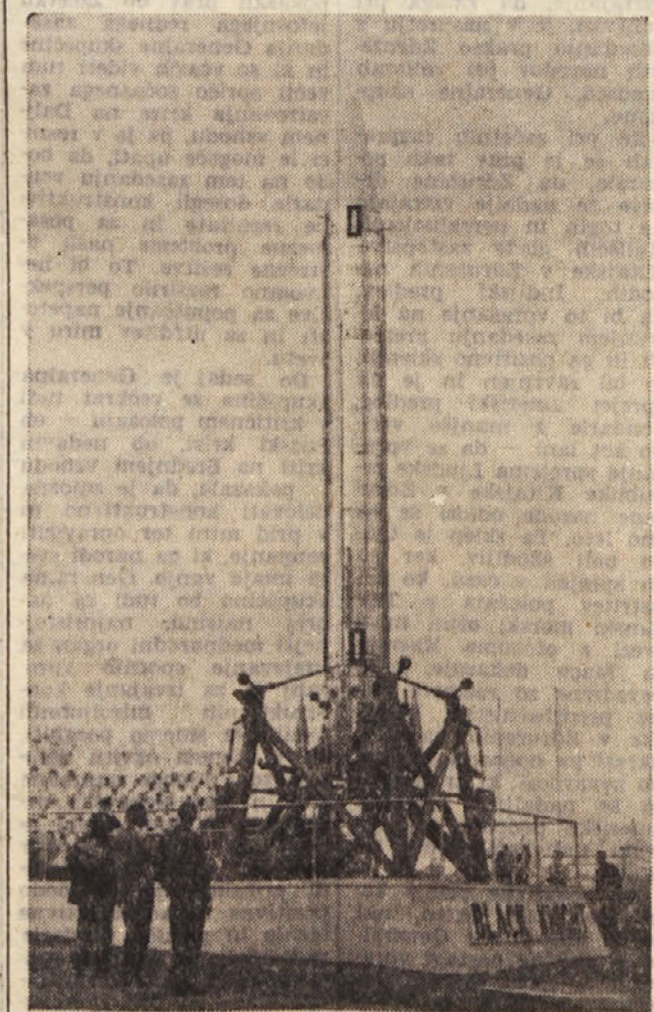
povprečen človek, tudi Američan, ne zmore. Letalski promet pa je še dražji in je dostopen le milijonarjem, oziroma poslovnim ljudem, ki jim je čas zares zlato. Treba je torej najti pot, ki naj tudi povprečnemu človeku omogoči, da si privošči čezoceanski izlet.

Po njegovih računih bi vožnja čez Atlantik iz ZDA v Evropo na teh velikanih stala od 50 do 100 dolarjev, to se pravi od približno 30 do 60.000 lir. Kljub temu pa bi ti veliki veliki ne bili neke »kasarn« brez udobja, ampak kar čedne potniške ladje z vsemi udobnostmi, seveda v razmerju s ceno. Vsaka ladja bi imela 100 enoposteljnih kabin, 2000 kabin z dvema posteljama, 300 družinskih kabin in 350 kabin s štiriimi posteljami. Da bi to ne bila dejanska navadna potujoča vojašnica, vidimo tudi po tem, da bi v vsaki sobi bil televizor, ki bi bil povezan z notranjo televizijsko napravo.

Seveda bi gradnja teh ladij bila zelo draga. Vsaka bi stala 140 milijonov dolarjev, oziroma 90 milijard

lir. Gospod Cantor je sicer bogat, toda 180 milijard lir, kolikor bi stali obe ladiji, vendar ne zmore. Zato je predložil ameriški vladi, naj bi mu pomagala s 50-odstotno udeležbo po principu, ki ga je uveljavila pri gradnji ladij »United States«. V tem bi mogel moči uspeti. Ameriško vojno ministrstvo je v začetku druge svetovne vojne čutilo velikansko potrebo po prevzetnih ladjah za vojsko. Zato je pred leti zgradilo ladjo »United States« in jo izročilo družbi »United States Lines«, ki je ladjo opremilo in jo izkoristila, dokler bi v primeru vojne vojnemu ministrstvu ne bila potrebna za prevoz vojaštva.

To skuša izkoristiti tudi hotelier Cantor, ki bi svoji dve ladiji uporabljal za prevoz skromnejših turistov iz ZDA v Evropo in narobe. Ker vemo, da se turizem med tema dvema celinama naglo razvija, in če bi obveljali njegovi načrti — 30.000 lir potnih stroškov čez Atlantik — bi ladiji vsaj v polletnih mesecih prav gotovo ne čepeli prazni v pristanišču.

Angleška 13 m visoka in 1 m široka balistična raketa »Black Knight« (črni vitez), ki je dosegla višino 470 km in katere konica je padla neposredno na predvideno mesto, ko so jo izstrelili z oporišča v Woomeri (Avstralija)

ko je pač »slovenstvo« lju di okrog »KG«.

In res: na stališče demokratičnejših volivcev do Slovencev ni bilo treba dolgo čakati (vsaj tistim, ki so imeli glede tega še kakšno iluzijo!). Tržiški demokratičnejši poslanec Glasno Bologna (izvoljen po nasvetu »KG«, tudi s slovenskimi glasovi) je 17. julija letos v svojem govoru v rimskem parlamentu dejal, »da ni strahu, da bi italijansko deželo Furianja-Julijaska krajina okrepila slovensko manjšino in da bo »nasprotno le uveljavila delo mirnega vključevanja slovenske manjšine v italijansko skupnost«. In »KG« komentira: »To so jasne izjave krščanske demokrate Bologne! Slovenska manjšina se ne sme okrepiti, ampak logično, dosledno mora počasi izbiti, izginiti. Dedi KD pri nas je po zamisli »Bologne« »DELO MIRNEGA VKLJUČEVANJA SLOVENSKE MANJŠINE V ITALIJANSKO SKUPNOST«. In drugi besedami: slovenska manjšina v Italiji mora mirno izginiti, mirno umreti. To je moralna poslanca Bologne glede narodnih manjšin.« (»KG«, 21. avgusta 1958, v članku »Poganski nacionalizem«.)

V tem članku, kjer je govora tudi o preganjanju Slovencev v Beneški Sloveniji, je na koncu rečeno: »Kljub vsemu temu, kljub vsemu takemu preganjanju, hočemo Slovenci živeti na področju Svobodnega trškega ozemlja (sic!) in tu di na Gorškem in v Beneški Sloveniji. Upirali smo se, upiramo se, in se bomo upirali proti rafiniranemu, makijavelističnemu, nekrščanskemu, pogansko raznarodovanju, tudi proti raznarodovanju po nevednih zastopnikih krščanske demokracije.«

Kako? S pozitivno slovenskim volitvencem, da naj glasujejo za demokratizacijo! S pozitivom, da naj slovenski volivci glasujejo za »lipo«, edino »slovensko listino« za SDZ, ki je prepričana, da bodo demokratizirani še do go vladati in da moramo biti z njimi dobri, če hočemo, da bo tudi Slovenecem kanila kaplja z bogato obloženimi vladnimi mize!

To je morda res cuprtnje po »katoliški moralnosti«, a po domače pravimo temu »meti za norca sebe in druge«.

ALI VEŠ...

— da ima sveto pismo prav. Tega mnenja vsaj je De Gaulle, ki je nekemu svojem najožjemu sodelavcu pismo imel vso svojo pravdomo imeto sveto pismo prav, zato, ker ga ni sestavljala ustanovna skupščina. Tako piše pariški dnevnik »Paris Journal«.

— da bodo v slovitih »New York« Peti Aveniji odprli rakušno restavracijo za pse. Klicala se bo »Peti lepi kosa«. Na seznamu jedilnih dob, vse vrste specialitet za pse, njihovim lastnikom pa bodo postregli le s kavo ali čajem.

— da so Kitajci dosegli nov »veliki uspeh«. Od začetka organizirane kampanje proti mišim, vrabcem, muham in komarjem so po najnovejših podatkih na Kitajskem pobili nad milijardo in pol miši in podgan, milijardo 500 milijonov vrabcev, 74 milijonov kg muh in 8 milijonov 600.000 kg komarjev. Vse bi bilo razumljivo, razen tega koliko komarjev je potrebno za 1 kg.

— da je ameriška mladina vse kaj drugega kot sportne navdušene. To se zdi sicer čudno, toda na konferenci, ki je bila v Catocini, je bilo ugotovljeno, da 21 odst. telovadnice in 45 odst. učenec v telovadnici ne ukvarja s telovadbo ali sportom. Po istih podatkih si le 8 odstotkov mladine Američanov razvija mišice, pri ostalih 92 odst. pa mišice pokrnavajo.

— da se morajo v Avstraliji boriti proti novemu žil — kobilicam, ki jih je v leto v letu več, tako da uničuje veliko pridelek. Avstralski tisk poziva zato državljanje, naj čim več uživajo — pečene kobilice.

Iz naših krajev

Zadovoljni vinogradniki zaradi dobre vinske letine

Trgatev je z današnjim dnem v polnem teku. Vinogradniki so na splošno zadovoljni, kajti take letine, kot je bila letos, zlepa ne pominjajo. Veseli so tudi zaradi tega, ker jim je bilo vreme naklonjeno in posledice lanske zmrzali niso bile tako hude, kot se je zdelo. Jasno je, da bodo neke pridelali več, druge manj. Toda je že tako, da vsako leto ne more biti enako. Toda kot rečemo, so vsi vinogradniki zadovoljni in si želijo, da bi vedno pridelali toliko kot letos.

V Bregu so s trgatvijo pričeli že prejšnji teden in ro hlahe že pijejo vino, ki ga seveda tudi v gostilnah ne manjka. Vinogradniki so zadovoljni nad obilnim pridelkom in tudi nad kakovostjo vina, ki bo vsaj prav tako dobro kot lani. Na Krasu, predvsem v repentaborski in zgornji občini, kjer je še precej črniče, v glavnem se niso trgali in bodo s trgatvijo začeli danes. Čeprav je bilo prejšnji mesec nekaj toče in so se vinogradniki bali, da je napravlila precej škodo, se je grozdje dobro pridelalo, tako da ga je sedaj prav veselje gledati. Najmimogrede omenimo, da je zmrzal lanske leto hudo prizadela omenjeni občini, saj je bilo uničenega tudi do 80 ali celo 90 odstotkov pridelka. No, leto bodo zadovoljni: majhen kmet, ki je lani pridelal vsega skupaj le 50 litrov terana, računa, da ga bo letos 5 do 6 hl.

Letos so bili najbolj prizadeti vinogradniki iz Sempolaja in bližnjih vasi, kjer jim je toča napravila precej škodo. Toča je namreč zdesetkala grozdje tu načela jagode, ki so bile v polnem zorenju. Toda tu tu se je položaj s časom popravil, tako da ne bo več kot 30 odst. manj pridelka kot ob povprečni letini.

V obmorskem pasu med Barkovljami in Stivanom bodo v glavnem začeli trgati danes. Nekaj so sicer že potrgali, toda le niže ob morju, kjer je grozdje prejšnje leto in pa tudi zato, ker je precej izpostavljenjo ljudem, ki ne spoštujejo tuje lastnine. Vinogradniki so tudi tu s pridelkom zelo zadovoljni, saj je grozdje do sedaj in tudi sladkorja ima veliko v sebi.

Končno naj omenimo še Miljske hribe, kjer bodo danes, jutri končali s trgatvijo. Kot povsod, so tudi miljski vinogradniki zadovoljni, čeprav nekateri to želijo, da je suša nekoliko škodovala rasti trte.

Letosnja vinska letina je torej nadpovprečna in vse kaže, da bomo se tja v polje lahko pili dobro domače vino. Razumljivo je, da bo vino letos bolj poceni, saj na ceno močno vpliva tudi pridelek iz ostalih italijanskih vinogradnih področij. Tudi v Italiji namreč na splošno beleži zelo velik pridelek grozdja, kar se bo odrazilo seveda tudi pri nas.

Ker smo že pri tem, najmimogrede omenimo tole: znano je, da Tržačani najraje segajo po domačih vinih. Vinske razstave v dolinski občini in v Miljah pa po drugi strani kažejo, da imamo pri nas res odlična in kvalitetna vina, ki so vredna nekeleto več pozornosti samih vinogradnikov. Če že zasebniki ne morejo, zakaj ne bi tedaj društvene gostilne in domače zadruge poskrbele za to, da bi vsako leto usteklenili čili čim več dobrega domačega vina: tako vino se dražje prodaja, gre lažje v denar in kmetje bi ga seveda lahko tudi dražje prodali. Mislimo, da bi bil čas, da se naši kmetijski strokovnjaki in vsi, ki so na tem zainteresirani, enkrat sestanejo in se pomenuje, kako bi nudili potrošnikom skozi vse leto pristno in čim boljše domače vino.

ZGONIK

V avgustu je ravnanstvo za javna dela po večletnem odločitvi razpisalo dražbo za gradnjo nove osnovne šole v Zgoniku. Predračun je predvideval, da bo gradnja nove šole, ki bi morala biti izgovorjena v sedmih mesecih, stala 31,5 milijonov litrov. Ko je bila ta vest objavljena v listih, smo se prav odahali, kajti naša borba za novo šolo je bila končno le krona s uspehom. Toda na žalost smo se spet usteli, kajti ravnanstvo za javna dela je menilo, da bi bilo dražbo oziroma oddajo dela preklicalo.

Tako se je zgodilo, da spet ne več, kaj bo z novo šolo, kdaj jo bodo začeli graditi in če jo bodo sploh začeli graditi. Menimo, da je potrebno o tem spregovoriti nekega odločnih besed. Predvsem moramo poudariti, da je bil denar za gradnjo nove šole odobren že pred petimi leti, in to po dolgotrajnih prošlah in intervencijah. Po tem se je pa začela stvar zataškati. Načrti, ki jih je pripravil občinski tehnični urad, so najprej ležali v različnih tržakih uradih, potem pa so bili vrnjeni, češ da je treba vnesti nekatere popravke. Pri reviziji teh načrtov so ali celo tako daleč, da so se spopadli ob strankah, čeprav je šlo le za nevažno malenkost. To smo omenili pred, vsem zato, ker smo v zadnjih treh letih občutli, da nekdo zavira začetek gradnje nove šole.

Na našem županstvu seveda niso popustili in tu moramo omeniti tudi hvalno vredno vlogo slovenskega tiska, ki nas je v borbi za novo šolo vsestransko podpiral. Končno je prišlo, kot smo že omenili, do dražbe 19. avgusta, a potem je vse skupaj spet padlo v vodo.

Očitno je, da je spet stopila v akcijo ona sila, ki je že v preteklih letih zavirala gradnjo nove šole. Toda vse do gotove mere! Mi plačujemo davke, sedaj služijo naši mladinci tudi vojsko, skratka opravljamo vse naše državljanske dolžnosti prav tako kot prebivalci italijanske narodnosti. Toda tudi zahtevamo, da se z nami ravna tako kot z drugimi!

Zato odločno protestiramo proti takemu postopku ter zahtevamo, da se diskriminacijska politika proti naši šoli takoj preneha in da se čimprej začne gradnja nove, toliko ča, sa pričakovane šole.

SLIČICE Z ONKRAJ MEJE V MILJSKIH HRIBIH

Tudi meja ne more ločiti trdne vezi prijateljstva, ljubezni in sorodstva

Na videz pisani kontrasti, s katerimi se najno sreča razvednež, ki se prvič povzpne na Miljske hribe, ne morejo nikakor biti merilo za pravilno presojo burnega toka življenja. Prav je imel očiak iz Elzerjev, ko je dejal, da so kot na meji dveh svetov. Tu smo na razpotju dveh tako različnih družbenih formacij, kjer ni težko na videz razlikovati drugo od druge. Toda gupsta, ta nevidni element, se v marsičem ujema. Težko je ločiti tiste vezi, ki so neizmerno tesnejše, kot smo morda kdaj pričakovali. Sorodstvo, ljubezen in prijateljstvo!

Lep sončni dan in še nedelja vrh tega. Kot nalašč za izlete. Po beli cesti sem iz Camporov in Korostev se valijo oblaki prahu. Avtomobili, vespe, lambrete vseh tipov. Obiskali ali izlet?

Sredi vasi se za trenutek ustavimo pred obnovljenim hišo. Naenkrat pripelje lep avto. Toda glej! Brez evidenčne tablice. Ko se zavstavi, izstopi iz avtomobila mladenec, ki ga obkroži skupina domačinov in kopica vprašanj je na dnevnem redu.

«Stane dosti carina? Koliko ima prevoznih kilometrov? Kakšne dokumente je treba urediti? In še in še podobnih vprašanj!»

Trgatev je za otroke velik praznik. Komaj čakajo, da se lahko najejo sladkega grozdja, ki ga je ob trgatvi na pretek. Le škoda, da je trgatev tako hitro mimo...

(Foto Magajna)

po, da se ob nedeljah popelješ kam z družino?

V Miljskih hribih je vsak dan več motoriziranih vozil. Ne samo uvoženih, tudi domačin. Saj so prebivalci teh krajev večinoma delavci koparske tovarne motornih koles. Za pakup motorjev imajo izrecne olajšave kot člani kolektiva. Tovarna jim gre precej na roko, saj lahko plačujejo na obroke po lastni ceni. Sicer pa starejši, ki imajo družine manjše, »Kaj bi motorji? S tovarniškimi avtomobili se itak vozimo na delo, rednih avtomobilov, prog je tudi dovolj. In ko bomo zdajle ceste popravili iz Ankaranca, bo vožnja udobnejša.

Pripeljal se je z vespo iz Milj. Zdal živi in dela tam dol. Stanuje s starši in je v letih, da se razmislija, kako si bo sam uredil življenje. Poleg hiše ob cesti je parkiral in vstopil, kakor bi bil že domač. V vežo mu je prišlo naproti brhko deklet. Nj dolgo, odkar sta se spoznala.

In prav slučajno. Prišel je pogledat svoj nekdanji dom. Najprej se je obotavljal, morda iz bojazni, da bi bil nezaželen. Toda kdo bi se odrekal tako prijaznemu povabilu? Vstopil je in razkazali so mu preurejeno notranost, nekdanj zamenjane stanovanj. Vse čisto in sveže. To je uredila tovarna, kjer dela njen oče. Vsaka druga hiša v Miljskih hribih je bila v zadnjih treh letih temeljito adaptirana. Tovarna TOMOS je za stanovanja svojih delavcev na Koparskem investirala doslej nič manj kot 145.877.000 dinarjev, od tega nad 90 odstotkov v Miljskih hribih. Nadaljnjih dvajset milijonov pa bodo uporabili še v tem letu. Ne samo notranost, tudi na zunanji jih obnavljajo. Tudi to, naj bo živa priča o neoporečnem priredovanju za izboljšanje življenjskih razmer. In on? S posebnim zaželenjem se zdaj veselo ne delajo spet vrtca. Morda ni več daleč dan, ko bo pri hiši vesela sobota.

Pri Brenkovihi v Elzerjih imajo še zmeraj gostilno. Namajo kdo ve kakšnega prometa in če bi se morali preživljati samo s tem, bi bila beda pri hiši. Tujcev ni, do-

mačini pa tako sami pridelujejo vno in le ob nedeljah se tu zbere klapa, da izvrže eno na karto. Z nekaj zemlje, ki jo obdelujejo v s plačo »fantas«, ki dela pri »Slavniku« v Kopru se nekako gre. Torej če gre, ne bi bilo pri njih nobene zanimivosti, kot se rekli Ampak, ko sva se s kolegom mudila pri kavaru prav izvirnega domačega emalobitna, so na lalnku pred hišo obrali zadnje grozde.

«Ali ste ga dosti obrali na tej trti? Videti je bilo, da je bila izredno obložena. »Več kot dva kvintala!«

Neverjetno, toda v kleti smo se potem prepirali. Nad 200 kilogramov že nabranega in še lepo številu grozdov je viselo na lalnku.

«Če bi vse trte v teh hribih tako obrodile, smo pozneje ugaibali. »Kopal bi se lahko v vinu, mar ne?«

Mrak je že legal na obronke bližnjih hribov. Na desni in levi strani tam doli v mestih so se druge za drugo prizgale luči. Z morja se je razlegel žvižg ladje, ki ga je prinašal rahel veter. Miren večer in čudovit razgled na okoli. Se v sanjah bi si ne mislil takega.

Tik ob meji poleg ceste sva se obiskala prijatelja. Ker naju ni pričakoval, je ukazal ženi, naj gre po pijačo v gostilno na oni strani, saj je bliže. Torej s propustnico v sosedno državo po vino. Hotela sva mu odsvetovati, saj ima vendar samo štirinajst mesecev to prilžnost in da bi za gostilno izbral dovolj ne prihodel Nemogoče! Toda prehitel je naju z odgovorom:

«Za drugo propustnico tako ne potrebujemo. Naši sorodniki so večji reveži od nas. Enkrat na leto jih obišemo. Za dinarje pa tudi tukaj dobimo, kar si zaželimo. Nicesar takega ne pogrešamo.

Večina krovnikov propustnice videmskega sporaumnice seveda ne misli tako. Res je, da je malobojni promet važen, kot so pomembne krovisti, ki jih imajo od njega posamezniki. Toda mnogo, mnogo pomembnejše so vezi iskrenega prijateljstva, ljubezni in spoštovanja, ki iz njega izhajajo.

GILDO BARUCA

BRIŠČIKI

Iz naše vasi se malokdaj oglašamo, a kadar se, tedaj je vedno kaj novega oziroma kaj takega, da je vredno za beležiti. Letos smo praznovali 60-letnico otvoritve naše jame in ob tej priliki je v njej prvič zasvetila električna luč. S tem je jama močno pridobila in vedno več ljudi je, ki si jamo ogleda.

Toda z večjim dotokom obiskovalcev je tudi več kritik. Tržačani in sploh vsi oni, ki pridejo v vas, se najprej pritožujejo zaradi slabe poti, ki vodi s pokrajinske ceste Opčine-Proseke do naše vasi. To pot bi res lahko asfaltirali, saj je zelo pomembna zaradi turističnega prometa, in danes vsi vedo, kako se motorizirani izletniki izogibljajo prašnih poti. Naša prva želja bi torej bila, da se ta pot čimprej asfaltira.

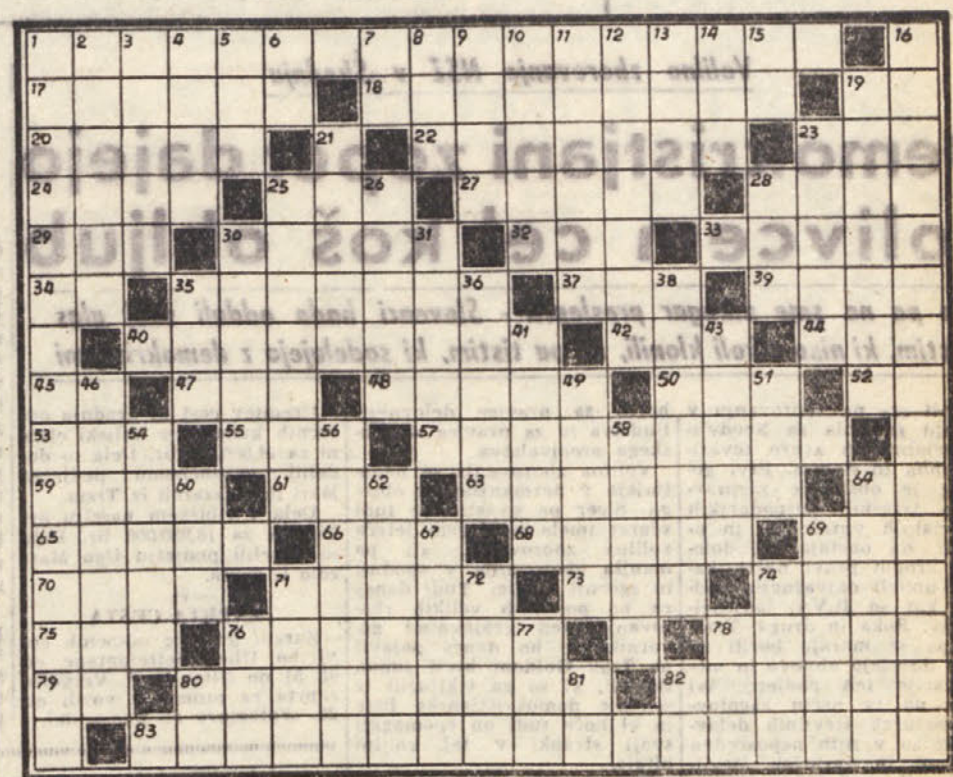
Preden se pride po tej ali po drugih poteh v vas, je treba prečkati železniško progo. Toda gorje, če ima motoriziran izletnik smolo, da so zapornice zaprte. Dvajset minut čakanja mu ne uide in nekateri so čakali tudi po tričetrt ure, preden so zapornice zopet dvignili. Da to škodi turističnemu prometu, je menda vsakomur jasno, in zato bi prosili železniško ravnanstvo, da v tej zvezi nekaj ukrene.

Potem naj omenimo, da so avtobusne zveze med Trstom in Briščki ob nedeljah zelo pomanjkljive. Avtobus podjetja »La Caris« sploh ne pride v vas in se ustavi na cesti Opčine-Proseke. Če hočemo opredeliti turistični promet, tedaj je nujno, da se uvede redna avtobusna zveza med Trstom in našo vasio, torej tudi ob nedeljah, ko jama ni razsvetljena.

V vasi imamo sedaj tudi telefon, ki ga je na lastne stroške kopalja gostilničar Mihič. Zvedeli pa smo, da je že potem, ko je bil telefon napeljan, tudi občina dobila kredit v ta namen in je baje sedaj ta vosa na razpolago. Želeli bi, da ta denar ne gre v kakšno splošno občinsko korist, temveč da se ga porabi za našo vas. Tako bi se lahko povečala javna razsvetljava in ni ne bi škodilo, ko bi v središču vasi med dvema drevosoma postavili klopi, ki bi služila predvsem izletnikom, ko čakajo na avtobus (seveda takrat, ko je jama razsvetljena).

Končno naj še omenimo, da bo nova pot k vhodu v jamo, ki jo delajo delavci Sedlad, kmalu dokončana. Toda še to naj povemo: tabla z napisom »Briščki« je že tri leta gotova, a je še sedaj ni so pritrdili na steno. Kaj le čakajo?

KRIŽANKA

Besede pomenijo:

VODORAVNO: 1. usmerjenost, 2. nasprotje antagonizmom med narodi in teži za mednarodno uveljavitvijo svojih idej, 17. strokovnjak v plovlstvu, brodarstvu, 18. zaposlen, 19. znak za lantel 20. začetnik, 22. gora nad Bevcem, 23. brez glasu, tiho, 24. del železniške proge (dvoj.), 25. oblika pom. glagola, 27. rimska provinca južno od Dornave in vzhodno od reke Inn, 28. glavno mesto evropske države, 29. zemeljske konice, 30. močan svinski zob, 32. kovina, 33. stranka v Izraelu, 34. vzliki sgrajanja, posmehovanja (dva samoglasnika), 35. revež, 37. kratka za nova ekonomska politika, 39. dolg pohod, 40. otoki v Tihem oceanu, ki pripadajo Equadorju, 42. brez oblike, 44. podoba, 45. medtem, 47. malok vredna stvar, ki nima umetniške vrednosti, 48. rimska boginja poljedelstva, 50. možko ime, 52. oblika pomožnega glagola, 53. tuja predpoda, ki pomeni nov, 55. se sklone ob koncu vojne, 57. podam v sredino, 59. svojevlastno, trdovratnost (množ.), 61. vprašalnica, 63. razkosan, razdrobil na rečine, 64. okrajšava za sledeci, 65. vrsta kemičnih spojin, z amonijskima, 66. del imena znanega kitskega partijskega glasila (2i Min Zi...), 68. kulturna rastlina, 69. željenje, 70. vinska bolezen (množ.), 71. možko ime, 73. gora nad Kobari-dom, 74. možko ime, 75. okrajšano žensko

ime, 76. nakazilo, 78. dolg, lep prizrean kot trak ozek kos lesa (dvoj.), 79. ljudska pritrilnica, 80. nabiranje, zbiranje, 82. pomirjevalno sredstvo, 83. vojskovodja in državnik, ki je najbolj proslavil Francijo.

NAVPICNO: 1. umetnost komponiranja za orkester, 2. napolnjena s tekočino, 3. snovi, 4. ognjenik na Siciliji, 5. reka po špansko, 6. četrt in prva črka besede pod 16. navp., 7. znak za kalcij, 8. okrajšava za akademski naslov, 9. skupina brazd, 10. vrsta poškode kosti, 11. na tekočem, urejen, 12. strasten, 13. država v Aziji, 14. del muslimankine obleke, 15. stevnik, 16. gorovje v Sloveniji, 19. steklenica na omara za gojenje rastlin in živali, 21. pogreb, 23. državnica v Himalajskem gorovju, 25. proslajim, 26. mestice ob Savi v Bosni, 28. medmet, ki posnema zvonjenje zvonov, 30. turška preproga, 31. neobelečeni cilevi, 32. del telesa, 33. ribiška potrebščina, 36. aritmetični znak za posebne vrste računanja, 38. prebivalec glavnega mesta evropske države, 41. gornji dom v državni uredivi, 43. topel, 46. tujo žensko ime, 49. v njem dozoreva fiol, 51. vprašalnica, 54. kultura, 56. medena detelja, 58. kost v telesnem okostju, 60. možko ime, 62. pokokine, 64. znameniti, 67. velikih oči, 69. vrsta psa, 71. neporaščeno, 72. ostrž, 74. ljubica Zeusa, ki jo je po pripovedovanju mitologije obiskal v podobi laboda, 76. okrajšava za dopolnje, 77. D(vid).

okrajšava za arbirer, 78. medmet, s katerim posnemamo udarec, 80. začetnik; primka in imena hrvaškega pisca realista («V registratura»), 81. različna samoglasnika, 82. glej 80. navp.

RESITEV KRIŽANKA

IZ PRISPEVKA STEVILKE
VODORAVNO: 1. Petrosjan, 9. Matenodis, 18. inventar, 20. srboriti, 21. fraki, 22. tek, 24. Notal, 25. hriki, 27. depon, 29. Enelce, 30. Act, 31. ston, 33. Sinaj, 35. let, 36. co, 38. hotel, 40. sin, 42. Ce, 43. krč, 45. kurim, 47. tekst, 50. sulec, 52. mavec, 54. notri, 56. pačen, 58. Naser, 60. drn, 62. no, 64. Krt, 66. roman, 68. pa, 69. Krs, 71. silos, 73. ribič, 75. Cir, 76. agilen, 78. Snejk, 80. mrti, 82. rabin, 84. ali, 86. Tamor, 87. analogen, 89. obliterir, 82. Nekaragan, 93. predmet.

NAVPICNO: 1. piffla, 2. Enrico, 3. tvari, 4. roč, 5. onika, 6. st, 7. jak, 8. ar, 10. as, 11. tri, 12. ab, 13. namj, 14. Oran, 15. vitel, 16. Italec, 17. Cilence, 19. cev, 22. Teheran, 23. Kos, 26. Ath, 27. datum, 28. Nis, 29. Caven, 32. rok, 34. nit, 37. Hagen, 39. Hvar, 41. Iskra, 43. kup, 44. čel, 46. mesarij, 48. kod, 49. tem, 51. cehin, 53. cenit, 55. Ankaran, 57. vrt, 59. Rab, 61. kariran, 63. organi, 65. koš, 67. Rim, 68. pitane, 70. Sibak, 71. senor, 72. sva, 74. črtam, 75. cimci, 77. lila, 79. erg, 81. zate, 83. beg, 85. obe, 88. Ga, 89. nu, 90. or, 91. L(ivingstone), D(vid).

Tedjeve pustolovščine

(Nadaljevanje sledi)

